

Katsaus syysistuntokauteen 2016

Katsaus syysistuntokauteen 2016

Katsaus syysistuntokauteen 2016 on kooste asioista, joita eduskunnassa on tapahtunut syysistuntokaudella.

Katsaukseen on koottu tietoja puhemiehistöstä ja eduskunnan kokoonpanosta, lainsäädäntöasioista, valtion talousarviosta, selonteoista, ajankohtaiskeskusteluista, kertomuksista, kansalaisaloitteista sekä EU-asioista.

Katsaus on päivitetty 22.12.2016.

Lisätietoja istuntokauden tapahtumista on internetissä: www.eduskunta.fi

Päivystävä tiedottaja p. 09 432 2199 ja 050 381 9492 klo 9-16

Päivystävä tiedotussihteeri p. 09 432 2019 ja 050 574 0352 klo 9-16

Rauhallista joulunaikaa ja hyvää uutta vuotta 2017!

Eduskuntatiedotus

Vuoden 2017 valtiopäivät

Puhemiehen ja varapuhemiesten vaalit toimitetaan keskiviikkona 1.2.2017.

Vuoden 2017 valtiopäivien avajaiset ovat torstaina 2.2.2017 Finlandia-talossa. Avajaisia edeltävä ekumeeninen jumalanpalvelus alkaa Helsingin tuomiokirkossa klo 12.00.

Valtiopäivien avajaiskonsertti on torstaina 2.2.2017 klo 19.00 Finlandia-talossa.

Puhemiestistö ja eduskunnan kokoonpano

Eduskunta kokoontui syysistuntokauden ensimmäiseen istuntoon tiistaina 6. syyskuuta 2016.

Puhemiehenä syysistuntokaudella toimi Maria Lohela (ps.), ensimmäisenä varapuhemiehenä Mauri Pekkarinen (kesk.) ja toisena varapuhemiehenä Arto Satonen (kok.).

Carl Haglundille (r.) myönnettiin 22.6.2016 vapautus kansanedustajan tehtävästä 30.7.2016 lukien. Veronica Rehn-Kivi Uudenmaan vaalipiiristä esitti tarkastetun valtakirjansa eduskunnan puhemiehelle Maria Lohelalle 9.8.2016.

Kansanedustaja Olli Rehnille (kesk.) myönnettiin perjantaina 3.12.2016 vapautus edustajantoimesta 1.2.2017 alkaen hänen tultuaan valituksi Suomen Pankin johtokunnan jäsenen tehtävään.

Eduskuntatyö syyskaudella 2016

Syysistuntokaudella 2016 eduskunta piti 62 täysistuntoa. Suullisia kyselytunteja oli 14.

Vuoden 2016 valtiopäivillä eduskunta hyväksyi 268 hallituksen esitystä. Osasta hyväksytyistä hallituksen esityksistä on tiivistelmä alla.

Lainsäädäntötyö

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain ja tasa-arvovaltuutetusta annetun lain 2 §:n muuttamisesta (HE 98/2016 vp - TyVM 4/2016 vp)

Tasa-arvolaisissa säädettyihin tasa-arvovaltuutetun toimivaltuuksiin lisättiin mahdollisuus ryhtyä toimenpiteisiin sovinnon aikaansaamiseksi osapuolten välillä tasa-arvolaisissa tarkoitettua syrjintää koskevissa asioissa. Sovinnon osapuolet yhdessä tai tasa-arvovaltuutettu osapuolten suostumuksella voivat hakea yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnalta sovinnon vahvistamista. Lautakunta voi vahvistaa saavutetun sovinnon.

Laki parantaa sukupuoleen perustuvaa syrjintää kokeneen oikeusturvaa vahvistamalla tasa-arvolain matalan kynnyksen oikeussuojakeinoja. Laki myös yhdenmukaistaa tasa-arvolain ja yhdenvertaisuuslain oikeussuojakeinoja. Tasa-arvovaltuutetusta annetussa laissa säädettyihin tasa-arvovaltuutetun tehtäviin lisättiin sovinnon edistämistä koskeva tehtävä.

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi esitutkintalain muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 99/2016 vp - LaVM 9/2016 vp)

Lailla täydennetään rikoksesta epäillyn tai syytetyn oikeutta avustajan käyttöön sekä vapautensa menettäneen oikeutta yhteydenpitoon. Avustajan läsnäolo rikoksesta epäillyn kuulustelussa voidaan kieltää vain, jos se on välttämätöntä rikoksen selvittämisen merkittävän vaarantumisen estämiseksi. Lisäksi pidätetyn tai kiinni otetun vapaudenmenetyksestä ilmoittamista hänen läheiselleen voidaan lykätä vain, jos se on välttämätöntä rikoksen selvittämisen merkittävän vaarantumisen estämiseksi. Muutoksilla parannetaan epäiltyjen ja syytettyjen oikeusturvaa ja pannaan täytäntöön EU:n ns. avustajadirektiivi.

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tekijänoikeuslain 19 ja 19 a §:n muuttamisesta (HE 102/2016 vp - SiVM 10/2016 vp)

Tekijänoikeuslain muutoksella (HE 102/2016 vp) saadaan korkeakoulukirjastoista tapahtuva lainaaminen lainauskorvauksen piiriin. Lain mukaan tekijöille teokappaleiden lainaamisesta yleisölle maksettavan korvauksen piiriin otetaan yleisten kirjastojen lisäksi tutkimusta ja opetustoimintaa palvelevista korkeakoulukirjastoista tapahtuva lainaaminen.

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta sekä yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain muuttamisesta (HE 103/2016 vp - MmVM 16/2016 vp)

Eduskunta hyväksyi uudistuksen maa- ja metsätalousvaliokunnan mietinnön mukaisesti muutettuna. Yleisenä tavoitteena on ajanmukaistaa EU:n yhteisen kalastuspolitiikan täytäntöönpanoa koskeva lainsäädäntö. Uusi laki EU:n yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta muodostaa jatkossa kehyksen EU:n kalastuspolitiikan kansalliselle täytäntöönpanolle. Nyt säädetty laki sisältää säännökset muun muassa kalavarojen käytön ohjauksesta, siirrettäviä käyttöoikeuksia ja toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä koskevasta järjestelmästä.

Keskeisin uudistus on kokonaan uusi kansallinen järjestelmä siirrettävistä käyttöoikeuksista ja toimijakohtaisista tiettyjen Itämeren kalalajien (silakka, kilohaili ja lohi) kalastuskiintiöistä. Uuden järjestelmän tavoitteena on parantaa kaupallisten kalastajien mahdollisuuksia suunnitella ja ajoittaa kalastustoimintaansa siten, että se vastaa nykyistä paremmin markkinoiden kysyntään sekä tasoittaa ja lisää kotimaisen kalan tarjontaa markkinoilla. Kalaa voi myydä markkinoille nykyistä paremmin silloin, kun siitä saatava hinta on kalastajalle hyvä. Suomen kalastuskiintiöiden omistus ja kalastusoikeus yleisillä vesialueilla merialueella säilyvät tulevaisuudessakin valtiolla, mutta valtion rooli kaupallisen kalastuksen säätelyssä vähenee. Eduskunta pitää myös tärkeänä, että vapaa-ajankalastuksen ja kalastusmatkailun kehittymisen edellytyksistä huolehditaan.

Kiintiöjärjestelmä toimii jatkossa käytännössä siten, että Suomelle neuvoston asetuksella vuosittain vahvistettavat EU:n Itämeren silakan, kilohailin ja lohen kalastuskiintiöt jaetaan pääsääntöisesti vuosien 2011—2015 saalishistorian perusteella kymmenen kalenterivuoden ajan voimassaoleviksi siirrettäviksi käyttöoikeuksiksi kaupallista kalastusta harjoittaville yrityksille tai ammatinharjoittajille. Kukin toimija saa promilleosuuden Suomen silakka-, kilohaili- ja lohikiintiöistä toimijakohtaisena kalastuskiintiönä. Uusi toimijakohtainen kalastuskiintiöjärjestelmä ei kuitenkaan tule käyttöön Ahvenanmaalla. Suomen silakan, kilohailin ja lohen kalastuskiintiöiden jakaminen siirrettävinä käyttöoikeuksina kaupallisille kalastajille muodostaa merkittävän taloudellisesti hyödynnettävän arvon, joka voidaan ensisaannon jälkeen esimerkiksi myydä eteenpäin toiselle kaupalliselle kalastajalle.

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työsopimuslain, merityösopimuslain sekä julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta (HE 105/2016 vp - TyVM 9/2016 vp)

Työsopimuslakia, merityösopimuslakia sekä julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettua lakia muutetaan siten, että pitkäaikaistyöttömän saa palkata määräaikaiseen työsuhteeseen ilman erityistä perustellun syyn vaatimusta. Lisäksi koeajan enimmäispituutta pidennetään kuuteen kuukauteen, ja työnantajalla on oikeus jatkaa koeaikaa, jos työntekijä on koeaikana ollut työkyvyttömyyden tai perhevapaan vuoksi poissa työstä. Työnantajan takaisinottovelvollisuuden kestoaikaa lyhennetään neljään kuukauteen. Työsuhteen keitettyä 12 vuotta takaisinottoaika on kuitenkin kuusi kuukautta.

Hallituksen esitys eduskunnalle hankintamenettelyä koskevaksi lainsäädännöksi (HE 108/2016 vp - TaVM 31/2016 vp)

Eduskunta hyväksyi hallituksen esityksen muutettuna. Uudistuksella yksinkertaistetaan hankintamenettelyjä ja luodaan paremmat mahdollisuudet ottaa huomioon hankintojen laatu ja se, että ne tukevat esimerkiksi työllisyyttä, työoloja, terveyttä ja ympäristönsuojelua. Myös pk-yritysten mahdollisuuksia osallistua tarjouskilpailuihin parannetaan. Eduskunta tähdentää ehdotetun hankintasääntelyn pohjautumista direktiiviin, jonka määräykset vaikuttavat kansallisen lainsäädännön tulkintaan. Säännösten onkin yhtäältä annettava riittävä kuva EU:n lainsäätäjän tahdosta ja toisaalta tehtävä soveltaminen mahdollisimman ymmärrettäväksi Suomen kontekstissa kaikilla sektoreilla. Eduskunta viittaa mahdollisuuteen säätää poikkeuksia sektorikohtaisissa laeissa, pitäen kuitenkin reunaehtona, että näillä ei luoda ristiriitaa hankintadirektiivin määräysten kanssa.

Eduskunta teki 15 pykälän 3 momenttiin teknisen lisäyksen sekä jätetoimialan siirtymäsääntöökseen tehtävää ulosmyynnin prosenttiosuuden porrastuksen. Eduskunta edellyttää lisäksi, että valtioneuvosto ryhtyy tarvittaessa toimialakohtaisiin lainsäädäntöä täsmentäviin toimiin, pitäen erityisesti silmällä jätetoimialan ja sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden toimintaedellytyksiä. Lisäksi eduskunta on kiinnittänyt huomiota erityisesti sote-sektorin palveluhankintoihin.

Hankinta voidaan jatkossa toteuttaa osina siten, että hankintayksikkö määrittelee itse kokonaisuuteen kuuluvien osien koon ja kohteen. Osista voi tehdä erillisen kilpailutuksen tai samassa tarjouskilpailussa hankintayksikkö voi määritellä, millaisista osista tarjoaja voi antaa oman osatarjouksensa. Jaettaessa hankinta osiin täysin erillisiksi kilpailutuksiksi on otettava huomioon, ettei jakamisesta muodostu lainvastaista hankinnan pilkkomista hankintalainsäädännön soveltamisen välttämiseksi. Eduskunta pitää erityisesti pienten yritysten kannalta myönteisenä, että hankinnat voidaan ehdotetun uuden sääntelyn perusteella nykyistä selkeämmin jakaa osiin tai kokonaan erillisiksi kilpailutuksiksi. Lainsäädännön sujuva toimeenpano edellyttää selkeitä ohjeita ja riittävää koulutusta.

Hallituksen esitys eduskunnalle nuorisolaiksi (HE 111/2016 vp - SiVM 12/2016 vp)

Uusi nuorisolaki korvaa voimassa olevan nuorisolain vuodelta 2006. Lain tavoitteina on edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa, tukea nuorten kasvua, itsenäistymistä, yhteisöllisyyttä sekä niihin liittyvää tietojen ja taitojen oppimista samoin kuin nuorten harrastamista ja toimintaa kansalaisyhteiskunnassa, edistää nuorten yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja oikeuksien toteutumista sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja. Tavoitteiden lähtökohtina ovat yhteisvastuu, kulttuurien moninaisuus ja kansainvälisyys, kestävä kehitys, terveet elämäntavat, ympäristön ja elämän kunnioittaminen sekä monialainen yhteistyö.

Hallituksen esitys eduskunnalle tehostetusta kumppanuudesta ja yhteistyöstä Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Kazakstanin tasavallan välillä tehdyn sopimuksen hyväksymisestä sekä laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta (HE 117/2016 vp - UaVM 10/2016 vp)

Tehostetulla kumppanuus- ja yhteistyösopimuksella pyritään edistämään osapuolten välistä poliittista vuoropuhelua sekä kehittämään poliittisen, taloudellisen ja sektorikohtaisen yhteistyön mahdollisuuksia. Osapuolet myös sitoutuvat yhteisiin demokratiaa ja ihmisoikeuksia edistäviin periaatteisiin sekä Euroopan unionin ulkopoliittikan keskeisiin velvoitteisiin, kuten joukkotuhoojaseiden leviämisen estämiseen ja terrorismin torjuntaan. Sopimus sisältää sekä jäsenvaltioiden että Euroopan unionin toimivaltaan kuuluvia määräyksiä. Uusi sopimus korvaa osapuolten vuonna 1999 tekemän kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen ja laajentaa osapuolten välistä sopimusperustaa.

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tekijänoikeuden yhteishallinnoinnista ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 119/2016 vp - SiVM 14/2016 vp)

Eduskunnan hyväksymällä lailla pannaan kansallisesti täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston tekijänoikeuden ja lähioikeuksien kollektiivista hallinnointia koskeva direktiivi 3025/36/EU. Direktiivin tarkoituksena on luoda oikeudellinen kehys toiminnalle, jossa tekijänoikeuksien yhteishallinnointiorganisaatiot hallinnoivat oikeuksia oikeudenhaltijoiden puolesta. Direktiivi sallii myös pidemmälle menevää sääntelyä jäsenvaltioissa. Direktiivin mukaisena valvovana viranomaisena toimisi Patentti- ja rekisterihallitus. Rekisteröidyn yhteishallinnointiorganisaation on viimeistään kuuden kuukauden kuluttua lain voimaantulosta saatettava mm. organisaation säännöt ja toimielinten kokoonpanot tämän lain mukaisiksi.

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi luottolaitostoiminnasta annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 123/2016 vp - TaVM 23/2016 vp)

Sääntelykokonaisuuden tavoitteena on panna kansallisesti täytäntöön maksutileihin liittyvien maksujen vertailukelpoisuudesta, maksutilien siirtämisestä ja mahdollisuudesta käyttää perusmaksutiliä annettu neuvoston direktiivi. Keskeisen sisällön muodostaa palvelumaksujen vertailukelpoisuuden lisääntymistä, tilinsiirtoa sekä perusmaksutilejä koskeva sääntely. Eduskunta päätti, että eräin kohdin kansallista harkintavaltaa käytetään hallituksen esityksestä poikkeavalla tavalla.

Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2017 tuloveroasteikkolaiksi sekä laiksi tuloverolain muuttamisesta (HE 135/2016 vp - VaVM 30/2016 vp)

Laki sisältää valtionverotuksessa sovellettavan progressiivisen ansiotulon tuloveroasteikon. Asteikon tulorajoja korotetaan noin 1,1 prosentilla. Lisäksi alimman tuloluokan marginaaliveroprosenttia alennetaan 6,5 prosentista 6,25 prosenttiin ja ylimmän tuloluokan marginaaliveroprosenttia 31,75 prosentista 31,5 prosenttiin. Työtulovähennyksen enimmäismäärän korotetaan 1 260 eurosta 1 420 euroon. Sen lisäksi vähennyksen kertymä- ja poistumaprosentteja muutetaan niin, että vähennys kohdistuu nykyistä selvemmin pieni- ja keskituloisille. Verotus kevenee kaikissa tulodesiileissä hieman.

Vuonna 2016 tehtiin päätös siitä, että solidaarisuusveron alaraja lasketaan määräaikaaisesti kahdeksi vuodeksi 90 000 eurosta 73 100 euroon. Näin ollen aiemmin tehty päätös näyttäytyy tuloveroasteikon ylimmässä tuloluokassa vielä vuonna 2017.

Lisäksi sekä kunnallisverotuksen että valtionverotuksen eläketulovähennystä kasvatetaan ja eläketulon lisäveroa alennetaan. Kotitalousvähennyksen korvausprosentteja korotetaan. Työnantajan entiselle työntekijälleen kuuden kuukauden ajan työsuhteen päättymisen jälkeen järjestämä terveydenhuolto säädetään myös verovapaaksi tuloksi.

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien valmisteverosta annetun lain sekä eräiden juomapakkausten valmisteverosta annetun lain 3 §:n ja liitteen muuttamisesta (HE 137/2016 vp - VaVM 31/2016 vp)

Makeisten ja jäätelön valmisteverosta luovutaan. Samalla maitoa korvaavat maustamattomat kasvipohjaiset juomat sekä jääpalat vapautetaan virvoitusjuomaverosta ja juomapakkausverosta. Muilta osin virvoitusjuomien valmistevero jää voimaan. Lakimuutoksella korjataan makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien valmisteverotuksen epäkohtia, jotka ovat ilmenneet rajanvedossa veronalaisten ja veron ulkopuolella olevien tuotteiden välillä. Euroopan komissiolle on tehty kaksi makeisverolain veropohjan rajauksiin liittyvää valtioneuvoston päätös.

Eduskunta otti samassa yhteydessä kantaa myös ns. sokeriveroon, jolla tarkoitetaan tuotteiden sisältämän sokerin verottamista. Sokeriveron kaltaista veroa ei ole käytössä EU:n jäsenvaltioissa, vaan käytössä olevat terveysperusteiset verot kohdistuvat tiettyihin tullinimikkeiden avulla määriteltyihin sokeripitoisiin tuotteisiin. Asian käsittelyssä eduskunta ei saanut varmuutta, että Euroopan komissio olisi hyväksynyt muissa jäsenvaltioissa kannettavan terveysperusteisen veron. Tämä ei kuitenkaan estä, että Suomi seuraa aktiivisesti EU:n jäsenmaissa ja EU:n tuomioistuimen ratkaisukäytännössä tapahtuvaa kehitystä terveysperusteisten verojen osalta ja arvioi uudelleen terveysperusteisen veron käyttöönottoa.

Valtiovarainministeriö on päivittämässä ns. sokeriverotyöryhmän loppuraporttia ja selvittämässä muiden EU-jäsenmaiden tämänhetkistä tilannetta sekä EU-tuomioistuimen asiaan liittyvää viimeaikaista ratkaisukäytäntöä. Myös mahdollisuuksia muihin terveysperusteisiin veroihin seurataan valtiovarainministeriössä. Lakimuutosten on tarkoitus tulla voimaan 1. tammikuuta 2017.

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi päästökaupasta johtuvien epäsuorien kustannusten kompensoimisesta (HE 147/2016 vp - TaVM 29/2016 vp)

Tavoitteena on kompensoida sähköintensiiviselle teollisuudelle päästökauppajärjestelmästä aiheutuvia epäsuoria kustannuksia. Laissa määritellyt toimialat voivat saada tukea päästöoikeuden hinnasta aiheutuvan sähkön hinnannousun kompensoimiseksi. Laissa säädetään tuen hakemisesta, myöntämisestä, määrästä sekä viranomaistehtävistä. Tuen suuruus riippuu muun muassa päästöoikeuden hinnasta sekä tuen saajan sähkönkulutuksesta tai tuotannon määrästä. Laki liittyy valtion vuoden 2017 talousarvioon ja sen on tarkoitus tulla voimaan, kun komissio on hyväksynyt lakiehdotukseen sisältyvän valtioneuvoston päätöksen.

Hallituksen esitys eduskunnalle metsälahjavähennystä koskevaksi lainsäädännöksi (HE 158/2016 vp - VaVM 28/2016 vp)

Tuloverolakiin otetaan säännökset metsälahjavähennyksestä, joka tehdään metsätalouden sukupolvenvaihdoksessa lahjaveron perusteella. Metsälahjavähennyksessä on yksinkertaistaen kyse siitä, että lahjalla tai lahjanluonteisella kaupalla saadun metsän perusteella maksettu lahjavero vähennetään lahjansaajan metsätalouden pääomatulosta. Vähennys tehdään siis metsätalouden puhtaasta pääomatulosta. Tavoitteena on edistää metsätilojen sukupolvenvaihdoksia, kasvattaa metsätaloutta, edistää yrittäjämäistä metsätaloutta ja lisätä puun tarjontaa. Samalla verovelvolliselle säädetään muistiinpanovelvollisuus verotuksessa tarvittavista tiedoista.

Lakien on tarkoitus tulla voimaan 1. tammikuuta 2017. Tuloverolain muutosta sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 2017 toimitettavassa tuloverotuksessa. Oikeus metsälahjavähennykseen syntyy, jos lahja on annettu lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen.

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi energiatehokkuuslain muuttamisesta (HE 162/2016vp - TaVM 25/2016 vp)

Tavoitteena on vahvistaa julkisen sektorin asemaa suunnannäyttäjänä energiatehokkaiden hankintojen toteuttamisessa. Taustana on energiatehokkuusdirektiivi ja komission Suomelle antama perusteltu lausunto, jossa kansallista täytäntöönpanoa ei ole pidetty riittävänä sen vuoksi, että energiatehokkuutta koskevia vaatimuksia ei ole sisällytetty velvoittavaan lainsäädäntöön vaan asiaa koskevaan valtioneuvoston periaatepäätökseen. Uudistus ei kuitenkaan merkitse suurta sisällöllistä muutosta.

Hankintojen energiatehokkuusvaatimukset velvoittavat jatkossa keskushallintoon kuuluvia viranomaisia ja koskevat julkisista hankinnoista annetussa direktiivissä asetetut kynnsarvot ylittäviä hankintoja.

Vaikka velvoittavan sääntelyn kohteena olevien hankintojen osuus ei ole kovin suuri julkisten hankintojen kokonaisarvoon nähden, niiden potentiaali esimerkkinä puhtaiden teknologioiden edistämässä on merkittävä. Eduskunta toteaa, että keskushallinnon osuus kattaa vain murto-osan julkisen sektorin tuotteiden, palveluiden ja rakennusten hankinnoista ja olisi tärkeää, että myös paikallis- ja aluehallintoviranomaisia rohkaistaan ja tuetaan energiatehokkaisiin hankintoihin. Laki tulee voimaan 1. tammikuuta 2017.

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta (HE 163/2016 vp - StVM 29/2016 vp)

Lailla tasataan naispuolisen työntekijän perhevapaista aiheutuvia vanhemmuuden kustannuksia työnantajalle maksettavalla 2 500 euron kertakorvauksella. Tuki maksetaan työnantajille, jotka maksavat palkkaa vähintään yhdeltä kuukaudelta äitiysrahakauden aikana. Lisäksi edellytetään, että työ- tai virkasuhde on kestänyt vähintään kolme kuukautta ennen äitiysrahakauden alkua ja että se perustuu vähintään vuodeksi tehtyyn työsopimukseen. Sen lisäksi työajan tulee olla äitiysrahakauden alkaessa vähintään 80 prosenttia alan kokoaikaisen työntekijän säännöllisestä työajasta.

Hallituksen esitys laeiksi eduskunnalle perintö- ja lahjaverolain sekä tuloverolain 47 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys eduskunnalle perintö- ja lahjaverolain sekä tuloverolain 47 §:n muuttamisesta annetun hallituksen esityksen (HE 175/2016 vp) täydentämisestä (HE 175/2016 vp, HE 245/2016 vp - VaVM 33/2016 vp)

Perintö- ja lahjaverotusta kevennetään veroasteikkojen kaikissa portaissa. Perittävän kuoleman johdosta lähiomaiselle tai kuolinpesälle maksettavan vakuutuskorvauksen ja siihen verrattavan taloudellisen tuen osittainen verovapaus poistetaan. Veropohjan laajenuksesta kertyvä lisätuotto käytetään veroasteikkojen kevennykseen. Puolisovähennystä ja alaikäisyysvähennystä korotetaan.

Perintö- ja lahjaverolakiin lisätään säännös siitä, että perintöveroa ei peritä ulosottoteitse, sen perusteella ei haeta verovelvollista konkurssiin eikä tietoa siitä merkitä verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetussa laissa säädettyyn verovelkarekisteriin ennen kuin kaksi vuotta on kulunut veron ensimmäisestä eräpäivästä. Ajalta peritään normaali viivästyskorko. Myytäessä perintönä tai lahjana saatu maatila, muu yritys tai sen osa, johon on sovellettu perintö- ja lahjaverolain sukupolvenvaihdoshuojennusta koskevia säännöksiä, hankintamenona pidetään huojennussäännösten mukaista aliarvostettua arvoa.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2017 alusta. Perintö- ja lahjaverolakia sovellettaisiin tapauksiin, joissa verovelvollisuus on alkanut lain tultua voimaan. Perintöveron perimistä koskeva säännös tulisi kuitenkin voimaan vasta 1. marraskuuta 2017 ja sitä sovellettaisiin myös tilanteissa, joissa verovelvollisuus on alkanut ennen 1. marraskuuta, jos veron ensimmäinen eräpäivä on 1. marraskuuta tai sen jälkeen. Vakuutuskorvauksien verovapaus poistuu kuitenkin vastan vuoden 2018 alusta.

Hallituksen esitys eduskunnalle yrittäjävähennystä koskevaksi lainsäädännöksi (HE 176/2016 vp - VaVM 29/2016 vp)

Tuloverolakiin on lisätty säännös niin sanotusta yrittäjävähennyksestä. Elinkeinotoiminnan, maatalouden ja porotalouden tuloksesta vähennetään verotuksessa viisi prosenttia, kun tulos otetaan huomioon luonnollisen henkilön tai kuolinpesän verotuksessa. Metsätalouden verotuksessa otetaan huomioon vastaava vähennys. Laki tulee voimaan vuoden 2017 alusta. Muutosta sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 2017 toimitettavassa verotuksessa.

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maataloille vuosina 2016 ja 2017 myönnettävistä valtiontakauksista sekä laeiksi maatalouden rakennetuista annetun lain 25 §:n ja maaseutuelinkeinojen rahoituslain muuttamisesta annetun lain voimaansaannosta annetun lain muuttamisesta (HE 180/2016 vp - MmVM 10/2016 vp)

Laki säädetään maataloille vuosina 2016 ja 2017 myönnettävistä valtiontakauksista. Lain tarkoituksena on helpottaa maatalouden toimintaympäristön muutoksista aiheutuneita tilapäisiä taloudellisia vaikeuksia maataloilla. Valtiontakaukset myönnetään pankkien antamille maksuvalmiuslainoille ja rahoitetaan maatilatalouden kehittämisrahastosta.

Maatalousmarkkinoilla on tapahtunut odottamattomia markkinahäiriöitä, joiden seurauksena tuottajahinnat ovat laskeneet merkittävästi. Tuotantopanosten hintojen nousu on jatkunut energiakustannuksia (sähkö ja polttonesteet) lukuun ottamatta, mikä on nopeasti johtanut siihen, että maatilojen lyhyen aikavälin maksuvalmius on heikentynyt ja tiloilla on vaikeuksia selviytyä normaalin toiminnan aiheuttamista juoksevista kustannuksista tai velkojen lyhennyksistä.

Suurimmat maksuvalmiusongelmat ovat maito- ja sikatiloilla. Ne korostuvat etenkin viime vuosina suuria investointeja tehneillä tiloilla, joilla velkataakka on suuri ja jotka eivät tästä syystä ole ehtineet varautua odottamattomiin hinnan muutoksiin.

Valtiontakaukset otetaan käyttöön luottolaitosten myöntämille maksuvalmiuslainoille. Takauksen kohteena olevan lainan enimmäismäärä on 30 prosenttia maatalousyrittäjän kahden edellisvuoden myyntitulojen ja maataloustukien yhteenlasketusta keskiarvosta, kuitenkin enintään 110 000 euroa ja vähintään 30 000 euroa. Valtiontakaus voi koskea enintään 70 prosenttia takauksen kohteena olevan lainan määrästä. Laina-aika on enintään 7 vuotta, johon voi sisältyä enintään kaksi lyhennysvapaavuotta.

Takaus voidaan myöntää lainalle, jonka luotonantaja myöntää maatalousyrittäjälle maatalouden tuotantotoiminnan maksuvalmiuden parantamiseksi. Eduskunta pitää välttämättömänä, että maksuvalmiustilanteen helpottamisesta hakijalle aiheutuvat rahoituskulut muodostuvat mahdollisimman alhaisiksi.

Hallituksen esitys eduskunnalle Pariisin sopimuksen hyväksymisestä ja sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta (HE 200/2016 vp - YmVM 11/2016 vp)

Lailla hyväksyttiin Pariisin sopimus siltä osin kuin se kuuluu Suomen toimivaltaan. Pariisin joulukuussa 2015 solmitun ilmastopöytäkirjan tavoitteena on pitää maapallon keskilämpötilan nousu selvästi alle kahdessa celsiusasteessa suhteessa esiteolliseen aikaan, vahvistaa sopeutumiskykyä ja ilmastokestävyyttä sekä suunnata rahoitusvirrat kohti vähäpäästöistä kehitystä. Sopimuksella osapuolet sitoutuvat tekemään lisääntyviä toimia päästöjen vähentämiseksi, ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi ja sopimuksen tavoitteiden toimeenpanon edistämiseksi.

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi perusopetuslain 29 §:n, lukiolain, ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain 28 ja 35 a §:n, oppilas- ja opiskelijahuoltolain sekä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 24 §:n muuttamisesta (HE 206/2016 vp - SiVM 18/2016 vp)

Lain mukaan järjestetään uudelleen tarkoituksenmukaisella tavalla eräitä koulujen ja oppilaitosten työrauhan ylläpitämiseen sekä oppilas- ja opiskelijahuoltolakiin liittyviä käytänteitä ja velvoitteita. Määräaikaisesta oppilaitoksesta tai asuntolasta erottamisesta lukiokoulutuksessa ja ammatillisessa koulutuksessa voisi päättää koulutuksen järjestäjän niin päättäessä myös rehtori. Suunnitelmasta, joka koskee oppilaiden ja opiskelijoiden suojaamista kiusaamiselta, ja häirinnältä säädetään jatkossa vain oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa.

Osana norminpurkua kevennetään toisen asteen opiskelijoiden määräaikaisen erottamisen menettelyä siten, että koulutuksen järjestäjä voi antaa enintään kolme kuukautta koskevan erottamisen päätösvallan rehtorille. Suunnitelmavelvollisuuksia kevennetään mm. siten, että suunnitelmasta oppilaiden ja opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä säädetään vain oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolakia kevennetään poistamalla sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännön kanssa päällekkäistä sääntelyä. Lisäksi kunnalle ja koulutuksen järjestäjälle annetaan nykyistä laajempaa harkintavaltaa toimintaa koskevien suunnitelmien laatimisessa ja ryhmien perustamisessa ja kuraattorin kelpoisuusehtoa väljennetään siten, että kelpoinen kuraattorin tehtävään on myös henkilö, jolla on tehtävään soveltuva korkeakoulututkinto, ja suoritettuna sosiaalialan aineopinnot tai vähintään kahden vuoden työkokemus kuraattorin tai vastaavasta sosiaalialan työstä.

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi luotsauslain ja alusliikennepalvelulain muuttamisesta (HE 207/2016 vp - LiVM 26/2016 vp)

Lailla muutetaan luotsauslakia ja alusliikennepalvelulakia. Luotsauslakiin otetaan luotsinkäyttövelvollisuutta ja luotsaustutkintoja ja niiden järjestämistä koskevat vaatimukset. Luotsaustutkintoja voivat järjestää vaatimukset täyttävät oppilaitokset, jotka Liikenteen turvallisuusvirasto on hyväksynyt. Luotsin ohjauskirjan, linjaluotsinkirjan ja erivapauden saamisen edellytyksistä säädetään lain tasolla. Pienten alusten, nesteytettyä maakaasua ja kevyttä tai vähärikkistä polttoöljyä kuljettavien alusten sekä jäänmurtaajien luotsinkäyttövaatimuksia helpotetaan ja luotsauslain noudattamisen valvontaa koskevia säännöksiä täsmennetään.

Lailla muun muassa vapautetaan jäänmurtaajat käyttämästä luotsia, jolloin niiden ei jatkossa enää tarvitse hakea tähän erivapautta. Lisäksi esityksellä säädetään luotsaustutkintoja koskevista vaatimuksista ja tehostetaan luotsaustoiminnan valvontaa.

Luotsinkäyttövaatimuksia koskevilla muutoksilla on keskeinen vaikutus ulkomaankaupalle olennaisille merikuljetuksille. Lisäksi laissa on painotettu olennaisia tekijöitä merenkulun turvallisuuden ja ympäristön suojelun kannalta. Vaikka suomalaisen meriliikenteen turvallisuus on kokonaisuutena hyvällä tasolla, ovat merenkulun onnettomuudet lisääntyneet vuoden 2016 aikana. Onnettomuuksien ehkäisyssä on kiinnitettävä huomiota muun muassa väylästä turvallisuuteen sekä navigointilaitteistojen ja miehistön pätevyyden kehittämiseen.

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta, työttömyysturvalain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä työsopimuslain 13 luvun 6 §:n muuttamisesta ja 1 luvun 4 §:n väliaikaisesta muuttamisesta (HE 209/2016 vp - TyVM 13/2016 vp)

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain mukaan valtion ansiopäivärahan perusosan, peruspäivärahan ja työmarkkinatuen rahoittamiseen osoittamia määrärahoja käytetään palkkatuen, starttirahan ja liikkuvuusavustuksen rahoittamiseen. Palkkatuen ja starttirahan rahoitusta koskeva muutos on määräaikainen ja voimassa vuoden 2018 loppuun.

Työttömyysturvalakia muutetaan siten, että työnhakijalla on oikeus soviteltuun työttömyysetuuteen, jos hänen päätoiminen työllistymisensä yritystoiminnassa kestää enintään kaksi viikkoa. Työmarkkinatukena maksettava matka-avustus ja muuttokustannusten korvaus yhdistetään yhdeksi tukimuodoksi, liikkuvuusavustukseksi.

Työsopimuslaissa säädetään, että työnantajan velvollisuudesta tarjota työtä lomautetuille, osa-aikaisille ja takaisinottovelvollisuuden piirissä oleville työntekijöille on mahdollista tietyissä rajatuissa tilanteissa poiketa. Työsopimuslain koeaikaa koskevassa säännöksessä otetaan

huomioon julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettuun lakiin lisättävä säännös soveltavuuden arvioimiseksi järjestettävästä työkokeilusta. Työkokeiluaika vähentää työsuhteen alkuun sijoitettavaa enimmäiskoeaikaa.

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyysturvalain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 210/2016 vp - TyVM 14/2016 vp)

Lain tarkoituksena on nopeuttaa työn vastaanottamista ja lyhentää työttömyysjaksoja tiukentamalla työttömien velvollisuutta hakea tarjottua työtä ja velvollisuutta osallistua työllistymisedellytyksiä parantaviin aktiivitoimenpiteisiin työttömyysetuuden menettämisen uhalla. Muutoksilla korostetaan työttömyysetuuden vastikkeellisuutta ja työttömän velvollisuutta hakea työtä ja parantaa edellytyksiään työllistyä.

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi perustulokokeilusta sekä tuloverolain 92 §:n ja ennakkoperintälain 17 §:n väliaikaisesta muuttamisesta (HE 215/2016 - StVM 42/2016 vp)

Perustulokokeilu toteutetaan vuosina 2017 ja 2018. Kokeiluryhmä, yhteensä 2000 henkilöä, valitaan satunnaisotannalla työmarkkinatukea tai työttömyysturvan peruspäivärahaa saavista. Kokeiluun valituille maksetaan kokeilun aikana perustuloa 560 euroa kuukaudessa. Perustulo on saajalleen verovapaata tuloa, eivätkä sen määrää vähennä perustulon saajan muut tulot. Kokeilun toteuttamisesta vastaa Kansaneläkelaitos ja siihen osallistuminen on pakollista.

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi terveydenhuoltolain ja sosiaalihuoltolain muuttamisesta (HE 224/2016 vp - StVM 43/2016 vp)

Laila uudistetaan päivystysjärjestelmää ja määritellään kiireellistä hoitoa antavat yksiköt. Perusterveydenhuollon kiireellistä vastaanottoa lisätään terveyskeskuksissa ja erikoissairaanhoidon poliklinikoilla siten, että tavalliset kiireelliset terveysongelmat voidaan hoitaa lähipalveluna arki-iltaisina ja viikonloppuisin päiväsaikaan. Vaativin erikoisalapäivystys järjestetään 12 ympärivuorokautisen laajan päivystyksen yksikössä, joista viisi on kaikkein vaativinta hoitoa antavia yliopistollisia sairaaloita.

Eduskunta edellyttää, että erikoissairaanhoidon työnjaon uudistusta seurataan tiiviisti. Jos osoittautuu, että joillakin alueilla aiheutuu toiminnallisia ongelmia tai potilasturvallisuus heikkenee tai tavoiteltua kustannustehokkuutta ei saavuteta, hallituksen on ryhdyttävä välittömästi toimenpiteisiin tilanteen korjaamiseksi. Eduskunta edellyttää myös, että hallitus seuraa toteutuvatko terveydenhuoltolain 50§:n 3 momentissa tarkoitetut kielelliset oikeudet Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin päivystyspalveluissa siten, että potilas saa palvelut valitsemallaan kielellä joko suomeksi tai ruotsiksi ja ryhtyy tarvittaessa seurannan edellyttämiin toimenpiteisiin.

Hallituksen esitys eduskunnalle eläketukilaiksi ja laiksi tuloverolain 63 b §:n muuttamisesta (HE 226/2016 vp - StVM 37/2016 vp)

Uuden lain myötä eläketukea voivat hakea 60 vuotta täyttäneet, viisi vuotta lähes yhtäjaksoisesti työttömänä olleet henkilöt. Eläketuen edellyttämä 60 vuoden ikä tulee olla täytettyä ennen 1. syyskuuta 2016. Eläketukea maksetaan vanhuuseläkkeelle siirtymiseen tai 65 vuoden iän täyttämiseen saakka. Eläketuki vastaa määrältään takuueläkettä.

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi opintotukilain ja tuloverolain 127 d §:n muuttamisesta (HE 227/2016 vp - SiVM 17/2016 vp)

Korkeakouluopiskelijoiden opintorahan tasot yhtenäistetään lainmuutoksella toisen asteen opintorahan tasojen kanssa siten, että opintoraha on enintään 250,28 euroa kuukaudessa. Eri koulutusasteiden opiskelijoiden yhdenvertaisuuden parantamiseksi luovutaan vanhempien

tulojen vähentävästä vaikutuksesta opintorahaan itsenäisesti asuvien 18- ja 19-vuotiaiden toisen asteen opiskelijoiden osalta.

Asumislisän piirissä olevat opiskelijat siirtyvät pääsääntöisesti yleisen asumistuen piiriin. Lisäksi tuloverolakiin lisätään säännös opintolainavähennyksen määrän lisäämiseksi.

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yleisestä asumistuesta annetun lain muuttamisesta (HE 231/2016 vp - YmVM 19/2016 vp)

Laila siirretään toisen asteen ja korkea-asteen opiskelijat yleisen asumistuen piiriin niin, että opiskelijoiden oikeus asumistukeen ratkaistaan yleisestä asumistuesta annetun lain perusteella. Ulkomailla vuokralla asuvat opiskelijat sekä Suomessa kansanopistossa, liikunnan koulutuskeskuksessa tai Saamelaisalueen koulutuskeskuksessa maksullisella linjalla opiskelevat ja oppilaitoksen asuntolassa asuvat opiskelijat saavat edelleen nykyistä opintotukijärjestelmän mukaista opiskelijoiden asumislisää.

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta annetun lain muuttamisesta (HE 233/2016 vp - TaVM 32/2016 vp)

Valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta annetun lain soveltamisalaa laajennetaan koskemaan päätöksentekoa ja omistajaohjausta myös valtion kehitysyhtiöiden suoraan omistamissa yhtiöissä. Voimassaolevaa rajoitusta, jonka mukaan lakia ei sovelleta konsernin tytäryhteisöihin, sovellettaisiin kehitysyhtiön suorassa omistuksessa oleviin yhtiöihin. Lisäksi valtioneuvoston toimivaltaa laajennetaan siten, että yleisistunnossa käsiteltäisiin ja ratkaistaisiin asiat, jotka koskevat osakkeiden luovuttamista ja osakehankintoja valtioneuvostossa omistamissa yhtiöissä, valtion osakkuusyhtiöissä ja valtion kehitysyhtiöiden suoraan omistamissa yhtiöissä. Lisäksi kehitysyhtiön olisi mahdollista perustaa uusia yhtiöitä.

Budjettitalouden ulkopuolella toimivan kehitysyhtiön olisi mahdollista - voimassaolevaa sääntelyä tarkoituksenmukaisemmalla tavalla - käyttää irrotettuja pääomia uuden yritystoiminnan synnyttämiseen, vahvistaa omistuksessaan olevien yhtiöiden pääomarakenteita ja toteuttaa yritysjärjestelyjä. Kehitysyhtiöiden perustaminen hallituksen esityksen mukaisesti merkitsee eduskunnan budjettivallan kaventumista, kun kehitysyhtiön hallussa olevien yhtiöiden osinko- ja myyntitulovirrat jäisivät valtion talousarviomenettelyn ulkopuolelle. Talousarviossa kuitenkin päätettäisiin vuosittain myyntitulojen tarvittavasta palautuksesta valtiolle pääomanpalautuksina, osinkoina tai muussa soveltuvassa muodossa ja kehitysyhtiölle uuteen sijoitustoimintaan jäävästä osuudesta.

Muutokset mahdollistavat kahden uuden valtion omistajapolitiikkaa joustavoittavan ja nykyaikaistavan järjestelyn soveltamisen. Valtionyhtiöiden uuden yhden kolmasosan omistusrajan käyttöönotto eduskunnan suostumuksella sekä kehitysyhtiön hyödyntäminen yritysjärjestelyissä, investointiratkaisuissa ja yritystoiminnan käynnistämisessä edistävät osaltaan talouden kasvun ja yritystoiminnan kehittämisen tavoitteita.

Hallituksen esitys laiksi Liikenneturvasta annetun lain muuttamisesta ja laiksi tie- ja maastoliikenneonnettomuuksien tutkinnasta (HE 240/2016 vp - LiVM 27/2016 vp)

Laila toteutetaan liikenneturvallisuuskasvusta annetun lain edellyttämät Liikenneturvan rahoitus- ja ohjausmallia koskevat muutokset. Nämä eivät rahoitus- ja ohjausmallia lukuun ottamatta vaikuta Liikenneturvan toiminnan järjestämiseen ja ylläpitämiseen. Kokonaisuuteen sisältyy lisäksi uusi laki tie- ja maastoliikenteen onnettomuustutkinnasta, johon on sisällytetty liikenneturvallisuuskasvusta johtuvien rahoitus- ja ohjausmallia koskevien muutosten lisäksi perustuslain edellyttämät lakitekniset muutokset.

Nykyinen vakiintunut ja hyvin toimiva liikenneturvallisuustyön toiminta ja jatkuvuus halutaan turvata myös liikenteen turvallisuustyön riippumattomuuden osalta. Tieliikenteen

turvallisuustoiminnan edistämiseen myönnettävästä valtionavustuksesta asetetaan hankeavustuksena myönnettäville kustannuksille 50 prosentin raja. Poikkeustapauksissa voitaisiin kuitenkin erityisen tärkeille yksittäisille hankkeille myöntää hankeavustuksena 75 prosenttia kustannuksista.

Onnettomuustietorekisterin tietojen osalta tietojen luovuttaminen sidotaan koskemaan välttämättömien tietojen luovuttamista.

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi julkisesti tuetuista vienti- ja alusluotoista sekä korontasauksesta annetun lain, valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain 8 b §:n ja valtion vientitakuista annetun lain 10 §:n muuttamisesta (HE 243/2016 vp - TaVM 28/2016 vp)

Suomen Vientiluotto Oy:n vienti- ja alusluottojen myöntämisen enimmäisvaltuutta ja Finnvera Oyj:n myöntämien vientitakuiden enimmäisvaltuutta korotettiin viennin edistämiseksi ja vienninrahoitusjärjestelmän kilpailukykyisen toiminnan turvaamiseksi. Tavoitteena on edistää suomalaisten yritysten viennin rahoituksen kilpailukykyä ja parantaa niiden mahdollisuuksia saada vientihankkeita.

Valtion erityisrahoitusyhtiöstä annettua lakia muutettiin siten, että Finnveran Oyj:n varainhankinnan joustavoittamiseksi ja kohtuullisten lainaehtojen varmistamiseksi valtion talousarviosta voidaan myöntää pääasiallisesti lyhytaikaista lainaa sellaisessa rahoitusmarkkinoiden toiminnan tilanteessa, jossa Finnvera Oyj ei kykenisi hankkimaan varoja kohtuullisilla ehdoilla. Lait tulivat voimaan joulukuussa 2016.

Hallituksen esitys eduskunnalle tuloveroja koskevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi ja veron kiertämisen estämiseksi Portugalin kanssa tehdyn sopimuksen ja pöytäkirjan hyväksymisestä ja laiksi sopimuksen ja pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta (HE 246/2016 vp - VaVM 26/2016 vp)

Portugalin kanssa on tehty marraskuussa 2016 sopimus ja pöytäkirja tuloveroja koskevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi ja veron kiertämisen estämiseksi. Sopimus ja pöytäkirja rakentuvat eräin poikkeuksin Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) laatimalle malliverosopimukselle. Ne sisältävät määräyksiä, joilla toiselle sopimusvaltiolle myönnetään oikeus verottaa eri tuloja, kun taas toisen sopimusvaltion on vastaavasti luovuttava käyttämästä verolainsäädäntönsä perustuvaa verottamisoikeuttaan tai muulla tavoin myönnettävä huojennus verosta, jotta kansainvälinen kaksinkertainen verotus vältetään. Suomi voi alkaa verottaa Suomesta Portugaliin maksettavia yksityissektorin eläkkeitä kolmen vuoden kuluttua siitä, kun sopimus tulee voimaan. Verotus poikkeaa tavanomaisesta sikäli, että Portugali verottaa nämä eläkkeet ensin, ja sitten Suomi, mutta vähentäen kantamastaan verosta Portugalin jo kantaman veron. Lisäksi sopimuksessa ja pöytäkirjassa on muun muassa syrjintäkieltoa ja verotietojen vaihtoa koskevia määräyksiä. Laki tulee voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samanaikaisesti sopimuksen ja pöytäkirjan kanssa.

Hallituksen esitys eduskunnalle puolustusmateriaalialan pohjoismaisesta yhteistyöstä tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta sekä laiksi puolustusmateriaalialan teollisuuden yhteistyön tukemisesta pohjoismaiden välillä tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain muuttamisesta (HE 253/2016 vp - PuVM 3/2916 vp)

Suomen, Tanskan, Norjan ja Ruotsin välinen puolustusmateriaalialan yhteistyöstä tehty sopimus luo poliittiset ja oikeudelliset puitteet osapuolten puolustusmateriaalialan yhteistyön laajentamiselle ja syventämiselle normaaliolojen sekä mahdollisten kriisien aikana. Vahva pohjoismainen puolustus- ja turvallisuusalojen teollisuus sekä viranomaisten yhteistyö ovat

keskeisiä etenkin sotilaallisen huoltovarmuuden turvaamisen kannalta rauhan ja kriisien aikoina.

Valtion talousarvio 2017

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2017

Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2017 talousarvioesityksen (HE 134/2016 vp) täydentämisestä (HE 134/2016 vp, HE 249/2016 vp -VaVm 35/2016 vp)

Talousarvion loppusumma on noin 55,5 miljardia euroa, mikä on noin 0,4 miljardia euroa enemmän kuin vuoden 2016 talousarvio.

Eduskunnan osoittamat lisäresurssit ovat yhteensä noin 40 miljoonaa euroa. Ne on suunnattu mm. syrjäytymisen ehkäisyyn, varhaiskasvatukseen ja opetuksen laadun vahvistamiseen, maaseudun elinkeinojen kehittämiseen, viennin ja matkailun edistämiseen sekä METSO-ohjelmaan, liikenneturvallisuutta edistäviin hankkeisiin ja terveydenhuollon tutkimukseen.

Suurimmat määrärahalisäykset (12,4 milj. euroa) osoitetaan koulutukseen, sivistykseen ja nuorille. Rahoitusta ohjataan esimerkiksi syrjäytymisvaarassa olevien nuorten tukemiseen, esi- ja perusopetuksen laadun kehittämiseen ja koulujen kerhotoimintaan. Eduskunta osoittaa lisärahoitusta myös erälle museoille ja kulttuuritapahtumille.

Sosiaali- ja terveysministeriön pääluokan määrärahoja lisätään noin 11,2 milj. eurolla. Rahoitusta osoitetaan mm. yliopistollisen terveydenhuollon tutkimukseen, päihdeäitien kuntoutukseen, ruoka-apuun erityisen tuen tarpeessa oleville sekä päihdeongelmista kärsivien hoidon ja tuen järjestämiseen.

Lisärahoitusta kohdennetaan myös sisäisen turvallisuuden parantamiseen ja erityisesti nettirikosten torjuntaan ja selvittämiseen.

Eduskunta toteaa, että Suomen taloudessa on ollut useita positiivisia merkkejä ja talous on kääntynyt vaimeaan kasvuun. Myös teollisuuden tuotanto on kasvanut ja kuntatalouden tila on parantunut. Talouden tila on kuitenkin edelleen heikko eikä alijäämä ole supistunut merkittävästi, vaikka julkiseen talouteen on tehty mittavia sopeutustoimia. Ensi vuoden talousarvio on noin 5,6 mrd. euroa alijäämäinen, mikä katetaan ottamalla lisää velkaa. Vuoden 2017 lopussa valtion velan arvioidaan olevan noin 111 mrd. euroa, mikä on noin 51 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Eduskunta tukee hallituksen finanssipoliittista linjaa ja pitää tärkeänä, että hallitus pitää kiinni jo päätetyistä säästötoimista samalla kun verotus kevenee kilpailukykysojimuksen ja veronkevennysten johdosta.

Eduskunta korostaa, että kilpailukykysojimus ei vielä yksin riitä vahvistamaan kasvua ja työllisyyttä. Siksi on tärkeää, että talousarvioesitykseen sisältyy työllisyyden ja yrittäjyyden edistämistä tukevia toimia, kuten työvoimapalvelukokonaisuuden tehostaminen sekä työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten työllisyyden edistäminen. Työllisyystavoitteen saavuttamiseksi hallituksen tulee edelleen lisätä työn vastaanottamisen kannustimia ja edistää työvoiman liikkuvuutta ja kohtaanto-ongelman poistamista. Lisäksi tarvitaan räätälöityjä toimia pitkäaikaistyöttömien ja maahanmuuttajien työllistymisen edistämiseksi.

Eduskunta painottaa kärkihankkeiden toimeenpanoa sekä rakenteellisten uudistusten toteuttamista. Tulevaisuuden ja talouden kasvun kannalta on erityisen tärkeää huolehtia väestön riittävästä osaamisohjasta sekä panostuksista tutkimus- ja kehittämistoimintaan.

Lisätalousarvio

Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2016 kolmanneksi lisätalousarvioksi (HE 221/2016 vp - VaVM 22/2016 vp)

Määrärahoja lisätään nettomääräisesti 106 milj. eurolla ja vähennetään tuloarviota nettomääräisesti 210 milj. eurolla. Suurimmat korotukset tehdään ansio- ja pääomatuloverojen sekä yhteisö-, arvonlisä- ja varainsiirtoveron arvioihin. Perintö- ja lahjaveron sekä ajoneuvoveron tuloarvioita puolestaan alennetaan. Eniten tuloihin vaikuttaa osinko- ja osakkeiden myyntitulojen arvion alentaminen (-758 milj. euroa), jossa on kyse tuloutuksen siirtymisestä vuosille 2017—2018.

Suurimmat määrärahalisäykset tehdään maahanmuutosta aiheutuviin menoihin, joita esitetään lisättäväksi nettomääräisesti 38 milj. eurolla. Muutokset aiheutuvat vastaanotto toiminnan piirissä loppuvuonna olevien turvapaikanhakijoiden ennakoitua suuremmasta määrästä. Maatalouden toimintaedellytysten turvaamiseen lisätään 35 milj. euroa ja ansiopäivärahoja lisätään lähes 32 milj. eurolla. Lisäksi esityksessä mm. vähennetään pk-yritysohjelman käynnistymisen ja erilaisten hankkeiden viivästyisestä johtuen EU:n rakennerahastojen, LNG-terminaalien investointituen ja energiatuen arviomäärärahoja.

Lisätalousarvioesitys lisää valtion nettolainanoton tarvetta 317 milj. eurolla. Valtion nettolainanotoksi arvioidaan vuonna 2016 noin 5,96 mrd. euroa. Valtionvelan määrän arvioidaan olevan vuoden lopussa noin 106 mrd. euroa, mikä on noin 50 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Valtioneuvoston selonteko

Valtioneuvosto antoi eduskunnalle yhden selonteon

- Valtioneuvoston selonteko kansallisesta energia- ja ilmastostrategiasta vuoteen 2030, VNS 7/2016 vp

Välikysymykset

Syysistuntokaudella ei tehty yhtään välikysymystä.

Kertomukset

Syysistuntokaudella eduskunnalle annettiin seuraavat kertomukset:

- Kansaneläkelaitoksen valtuutettujen toimintakertomus 2015, K 9/2016 vp
- Valtiontalouden tarkastusviraston vuosikertomus eduskunnalle toiminnastaan 2016 valtiopäiville, K 17/2016 vp
- Valtiontalouden tarkastusviraston erilliskertomus eduskunnalle: Finanssipolitiikan valvonnan vaalikauden 2015-2018 puoliväliraportti, K 18/2016 vp

Ajankohtaiskeskustelut

Eduskunta kävi kaksi ajankohtaiskeskustelua:

- Eduskunnan roolista kestävä kehityksen edistäjänä, KA 10/2016 vp

- Ääriliikkeistä ja väkivallasta Suomessa, KA 13/2016 vp

Keskustelu sosialidemokraattisen, vihreän, vasemmistoliiton, ruotsalaisen ja kristillisdemokraattisen eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjeteista käytiin täysistunnossa 9. marraskuuta keskustelualoitteiden pohjalta.

- Keskustelualoite Ruotsalaisen eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjetista vuodelle 2017 (KA 14/2016 vp)
- Keskustelualoite Vihreän eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjetista vuodelle 2017 (KA 15/2016 vp)
- Keskustelualoite Kristillisdemokraattisen eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjetista vuodelle 2017 (KA 16/2016 vp)
- Keskustelualoite Vasemmistoliiton eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjetista vuodelle 2017 (KA 17/2016 vp)
- Keskustelualoite Sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjetista vuodelle 2017 (KA 18/2016 vp)

Kansalaisaloitteet

Syysistuntokaudella eduskunnalle luovutettiin kaksi kansalaisaloitetta:

- Äitiyslaki, KAA 3/2016 vp
- Työeläkeindeksin palauttaminen palkkatasoindeksiksi, KAA 4/2016

EU- asiat

Suuri valiokunta antoi syysistuntokaudella lausunnot muuttoliikkeestä ja EU:n yhteisen turvapaikkajärjestelmän uudistamisesta, ilmastonmuutoksen hillitsemiseen tähtäävistä toimista LULUCF- ja taakanjakosektoreilla sekä direktiiviehdotuksista unionin yhteiseksi yhteisöveropohjaksi. Muista aiheista olivat asialistalla toistuvasti mm. Brexit, EU:n vapaakauppasopimusneuvottelut ja investointien rahoittaminen EU-alueella.

EU:n suunta Brexitin jälkeen

Yhdistyneen kuningaskunnan kesäkuussa tekemä päätös erota unionista näkyi eduskunnan EU-työssä selvästi, vaikka aihe ei vielä edellyttänytään kannanmuodostusta konkreettisiin kysymyksiin. Suuri valiokunta keskusteli syksyn kuluessa Brexitistä mm. Euroopan parlamentin pääneuvottelijan Guy Verhofstadtin sekä Oxfordin yliopiston professorin Anne Deightonin kanssa. Lisäksi valiokunta järjesti syksyn aikana neljä avointa kuulemistä liittyen ns. Bratislavan prosessiin, joka käynnistettiin unionin uudistamiseksi Brexit-päätöksen jälkeen.

Avoimissa kuulemisissa valiokunta perehtyi EU:n kehityksen yleiseen ja suureen kuvaan ennen kuin konkreettiset ehdotukset unionin kehittämissuunnaksi ovat ajankohtaisia. EU:n tulevaisuutta analysoitiin mm. talouspolitiikan, päätöksentekojärjestelmän, demokratian ja muuttuvan globaalín toimintaympäristön näkökulmista. Samalla keskusteltiin siitä, mitä unionin kohtaamat haasteet ja erilaiset kehitysvaihtoehdot merkitsevät Suomen kaltaisten pienten, avoimeen kansainväliseen vuorovaikutukseen ja vahvoihin kansainvälisiin instituutioihin nojaavien maiden kannalta ja miten kehityksen suuntaan voidaan vaikuttaa.

Julkiset kuulemiset lähetettiin suorana verkossa ja niiden tallenteet ovat katsottavissa eduskunnan verkkopalvelussa:

(www.eduskunta.fi/FI/lakiensaaminen/taysistunnon_verkkolahetykset/tallenteet/Sivut/default.aspx → Valiokuntien julkiset kuulemiset ja avoimet kokoukset)

Eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän uudistaminen

Muuttoliike ja EU:n yhteinen turvapaikkapolitiikka pysyivät suuren valiokunnan asialistalla läpi syksyn. Valiokunta otti lausunnollaan (SuVL 6/2016) kantaa komission säädöspakettiin unionin yhteisen turvapaikkajärjestelmän muuttamisesta, koskien mm. turvapaikkahakemuksen käsittelystä vastuullisen valtion määrittelyn helpottamista, kansainvälistä suojelua koskevien määrittely- ja menettelytapojen yhtenäistämistä ja tehostamista sekä suojelun tarpeessa olevien ihmisten laillista ja turvallista pääsyä EU:n alueelle ja laittoman maahantulon vähentämistä. Eduskunnassa myös hallintovaliokunta ja perustuslakivaliokunta käsitelivät säädösehdotuksia syksyn aikana.

Suuri valiokunta arvioi lausunnossaan, että kestävät ja toimivat ratkaisut nykymuotoiseen muuttoliikkeeseen edellyttävät EU:n yhteisiä toimenpiteitä. Turvapaikkajärjestelmän on oltava selkeä ja toimiva, ja sen on taattava yhdessä sovitun mukainen suojelu kaikille sitä tarvitseville kaikissa jäsenvaltioissa. Valiokunta arvioi, että EU:n turvapaikkajärjestelmän tosiasiallinen toimimattomuus on johtunut myös rakenteellisista puutteista, ei vain voimistuneesta muuttoliikkeestä. Valiokunnan mukaan on tärkeää, että säädöstason toimien lisäksi turvapaikkajärjestelmän toimintaa parannetaan varmistamalla kaikkien jäsenvaltioiden sitoutuminen yhteisesti sovellettujen säädösten toimeenpanoon.

Valiokunta totesi, että yhteisen turvapaikkajärjestelmän lujittamisen, palauttamisasteen ja takaisinottojärjestelmien toimivuuden parantamisen sekä muuttoliikkeen perimmäisiin syihin puuttumisen lisäksi on tärkeä kehittää laillisia, järjestäytyneitä ja turvallisia väyliä EU:hun henkilöille, jotka ovat kansainvälisen suojelun tarpeessa tai jotka voivat edistää EU:n talouden kehitystä. Maailmassa on pakolaisia enemmän kuin koskaan sitten toisen maailmansodan, valiokunta muistutti lausunnossaan.

LULUCF ja taakanjako ilmastonmuutoksen hillitsemisessä

EU ja Suomi hyväksyivät Pariisin ilmasopimuksen ratifioinnin lokakuussa. Suuri valiokunta korosti kannanotoissaan sopimuksen nopeaa ratifiointia ja kunnianhimoista toimeenpanoa.

Suomelle keskeisiä kysymyksiä ilmastonmuutoksen vastaisissa toimissa olivat syksyllä komission asetusehdotukset, jotka käsittelevät maankäyttöä, maankäytön muutosta ja metsätaloutta (LULUCF) sekä sitovia vuotuisia kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksiä jäsenvaltioissa 2021–2030 (taakanjako). Suuren valiokunnan lisäksi aihetta käsitelivät perusteellisesti maa- ja metsätalousvaliokunta, ympäristövaliokunta, talousvaliokunta sekä liikenne- ja viestintävaliokunta.

Suuri valiokunta päätyi lausunnossaan (SuVL 7/2016) erikoisvaliokuntien kantojen pohjalta tukemaan valtioneuvoston toimintalinjaa jatkoneuvotteluissa kiinnittäen huomiota mm. päästövähennyksiä määrittelevien laskelmien oikeellisuuteen ja jäsenvaltioiden tasapuoliseen kohteluun. Valiokunta katsoi mm., että LULUCF-sektorin laskentasääntöjä tulee vielä kehittää erityisesti metsien osalta ja huolehtia hiilinieluja koskevien lähtötietojen oikeellisuudesta ja vertailukelpoisuudesta. Taakanjaon osalta valiokunta totesi, että ehdotetussa muodossaan taakanjaon velvoitteet ja kustannukset eivät jakautuisi riittävän tasapainoisesti ja oikeudenmukaisesti jäsenvaltioiden välillä.

Valiokunta painotti lausunnossaan yleisellä tasolla sitä, että kaikki ilmastonmuutoksen hillitsemiseen liittyvät toimet tulee suunnitella ja toteuttaa kokonaisvaltaisesti, johdonmukaisesti ja ennustettavasti siten, että ne samalla edistävät muita keskeisiä politiikkatavoitteita, kuten kilpailukykyä, vähäpäästöisyyttä ja uusiutuvaa energiaa.

Suuri valiokunta edellytti lisäselvityksiä yhteisöveropohjaa uudistavista direktiiviehdotuksista

Suuri valiokunta hyväksyi 21. joulukuuta lausunnot (SuVL 8/2016, SuVL 9/2016) direktiiviehdotuksista EU:n yhteiseksi yhteisöveropohjaksi. Ns. CCTB- ja CCCTB-direktiiviehdotukset sisältävät säännökset verotettavan tuloksen laskennasta (CCTB) ja sääntelyn piiriin laskettavien konserniyhtiöiden veropohjien yhdistämisestä sekä jakamisesta verotettavaksi yhtiöiden jäsenvaltioissa (CCCTB).

Toteutuessaan direktiivit vaikuttaisivat merkittävästi Suomen yritysverotuksen rakenteeseen, verotuottoihin ja viime kädessä myös eduskunnan toimivallan perusteisiin.

Suuri valiokunta piti valtiovarainvaliokunnan tavoin direktiivien tavoitteita sinänsä kannatettavina, mutta katsoi, ettei voi ennen valtioneuvostolta saatuja lisäselvityksiä ottaa lopullista kantaa ehdotuksiin. CCCTB-direktiiviehdotukseen sisältyvää verotuottojen jakokaavaa suuri valiokunta ei kuitenkaan pitänyt hyväksyttävänä.

Valiokunta totesi, että direktiiviehdotusten eräiden kohtien yhteensopivuus toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteen kanssa on kyseenalainen. Valiokunta ei kuitenkaan pitänyt tarkoituksenmukaisena ryhtyä asiassa toissijaisuusmenettelyyn.

Valiokunnan mukaan sen esittämät varaukset ehdotusten yksityiskohtiin voidaan huomioida käsittelyssä tehokkaimmin velvoittamalla valtioneuvostoa tuomaan nämä näkökohdat esille EU:n neuvostossa. Kyseessä olevien säädösehdotusten hyväksyminen edellyttää lisäksi neuvostossa yksimielisyyttä, joten niitä ei voida hyväksyä ilman Suomen myötävaikutusta.

Ulko- ja turvallisuuspolitiikka

Eduskunta hyväksyi 21.12.2016 valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon johdosta ulkoasiainvaliokunnan mietinnön (UaVM 9/2016 vp – VNS 6/2016 vp) mukaisen kannanoton. Eduskunta edellyttää, että kaikki eduskuntapuolueet kattava parlamentaarinen seuranta järjestetään myös tulevien turvallisuutta koskevien selontekojen valmistelun yhteydessä.

Ulkoasiainvaliokunta antoi eduskunnan puolesta lausunnon (UaVL 6/2016 vp – UTP 3/2013 vp), joka koskee Suomen osallistumista YK:n UNIFIL-operaatioon Libanonissa 1.4.2017–31.8.2018. Suomi antaa 160 sotilaan vahvuisen jääkärikomppanian johto- ja tukiosineen UNIFIL-operaation komentajan ranskalaiseen reservipataljoonaan. Suomella on ennestään Libanonissa noin 150 sotilasta. Ulkoasiainvaliokunta pitää tärkeänä ja puoltaa Suomen osallistumisen laajentamista UNIFIL-operaatioon.

Ulkoasiainvaliokunta kantoi sisäisen turvallisuuden selonteosta antamassaan lausunnossa (UaVL 8/2016 – VNS 5/2016) huolta poliisin, rajavalvonnan ja suojelupoliisin resursseista. Monet sisäisen turvallisuuden viranomaisten nykyisistä säästötavoitteista on asetettu vuosina 2011–2012, jolloin Suomessa vallitsi nykyistä suotuisampi turvallisuustilanne. Valiokunta korosti, että kansakunnan eheys ja yhteenkuuluvuus on sisäisen turvallisuuden tärkein tekijä ja edellytys sille, että se pystyy vastaamaan myös rajojen ulkopuolelta heijastuviin uhkiin. Valiokunta painotti, että hyvä hallinto ja vajaa turvallisuustilanne ovat tärkeitä myös elinkeinoelämän ja ulkomaisten investointien kannalta.

Perustuslakivaliokunta

Perustuslakivaliokunta käsitteli kansalaisaloitetta kansanäänestyksen järjestämiseksi Suomen jäsenyydestä euroalueessa (KAA 1/2016). Perustuslakivaliokunta päätti, ettei se anna kansalaisaloitteesta mietintöä. Asian käsittely raukesi.

Perustuslakivaliokunta antoi lausunnon (PeVI 63/2016) laeiksi terveydenhuoltolain ja sosiaalihuoltolain muuttamisesta (HE 224/2016). Perustuslakivaliokunnan mielestä hallituksen esityksen perusteluissa ja sosiaali- ja terveysministeriön lisäselvityksessä on pystytty riittävän uskottavasti esittämään, että ehdotettu ratkaisu on väestön palvelutarpeen, saavutettavuuden ja potilasturvallisuuden kannalta esillä olleista vaihtoehdoista parempi. Perustuslakivaliokunnan mielestä hallituksen esityksen perusteluissa ja sosiaali- ja terveysministeriön lisäselvityksessä on pystytty riittävän uskottavasti esittämään, että ehdotettu ratkaisu on väestön palvelutarpeen, saavutettavuuden ja potilasturvallisuuden kannalta esillä olleista vaihtoehdoista parempi. Tämä huomioden perustuslakivaliokunta totesi, että perustuslaista ei seuraa velvoitetta antaa tämänkaltaisessa harkintatilanteessa kielellisille oikeuksille yksinomaisesti ratkaisevaa painoarvoa muiden perusoikeuksien toteutumisen kustannuksella.

Perustuslakivaliokunta ja oikeusministeriö järjestivät syyskuussa painovapausasetuksen 250-vuotisjuhlaseminaarin Sananvapauden haasteet tänään. Seminaari järjestettiin yhteistyössä Ruotsin parlamentin perustuslakivaliokunnan kanssa, joka puolestaan järjesti yhteisen sananvapausseminaarin joulukuussa.

Tarkastusvaliokunta

Eduskunnan budjetti- ja valvontavalta 1990-2020: Tutkimus budjetti- ja valvontavallan muutosten ja toteutumisen indikaattoreista. (TrVJ 1/2016)

Eduskunnan budjetti- ja valvontavalta on toinen eduskunnan tärkein perustuslaillinen valtaoikeus lainsäädäntövallan rinnalla.

Tarkastusvaliokunta selvitti eduskunnan budjetti- ja valvontavallan toteutumista Helsingin yliopiston tutkimusryhmän toteuttamalla tutkimuksella. Siinä havaittiin, että eduskunnan budjetti- ja valvontavallan toteutuminen on parin viimeisen vuosikymmenen aikana kangerrellut yhä enemmän kotimaisten, kansainvälisten ja ylikansallisten kehityskulkujen takia. Keskeisenä ongelmana on ollut eduskunnan budjettivallan jatkuva kaventuminen etenkin, kun päätökset valtion taloudellisista vastuista sitovat tulevia eduskuntia. Ongelmaa korostaa, että kansainvälisessä vertailussa eduskunnalle perustuslaissa taatut budjetti- ja valvontaoikeudet ovat sinänsä hyvin laajat ja vahvat.

Eduskunnan budjettivallan tosiasiallinen kaventuminen selittyy ennen muuta vuosien aikana vähitellen kehittyneillä poliittis-hallinnollisilla budjettikäytännöillä, jotka eivät ole antaneet parhaita edellytyksiä eduskunnan valtaoikeuksien täysimääräiselle toteutumiselle. Tämän ohella budjettivallan kaventuminen selittyy osaksi eduskunnan omalla passiivisuudella valtaoikeuksiensa käytössä.

Eduskunnan budjetti- ja valvontavallan tehostamiseksi ja vahvistamiseksi tutkimuksessa tutkijat esittävät laajan joukko toimenpide-ehdotuksia, joiden toteuttaminen edellyttää suurelta osin budjettivalta- ja valvontakäytäntöjen kehittämistä lainsäädäntömuutosten sijaan. Toimenpide-ehdotuksissa muun muassa korostetaan eduskunnan omaa aiempaa merkittävästi aktiivisempaa roolia budjetti- ja valvontavallan käyttäjänä.

Tarkastusvaliokunta käsittelee tutkimusta ja valiokunnan mietinnön tutkimuksesta on määrä valmistua kevätistuntokauden aikana.

Tulevaisuusvaliokunta

Tulevaisuusvaliokunta järjesti kaksi avointa kuulemistä, joissa se julkaisi raportit ”Taiteen menetelmät kehittämisessä ja tutkimisessa” sekä ”Koulutusvienti kartalle”.

Muut asiat

1. Kanslian strategia

Kansliatoimikunta hyväksyi eduskunnan kanslian strategian vuosille 2016-2019 syyskuussa.

2. Avoimet valiokuntakuulemiset

Valiokunnat järjestivät 8 avointa valiokuntakuulemistä, jotka kaikki lähetettiin suorina verkkolähetyksinä.

Lisäksi muina suorina verkkolähetyksinä toteutettiin 6 seminaarilaisuutta sekä kaikki täysistunnot. Yleisradio televisioi kyselytunnit ja tärkeimmät täysistuntokeskustelut.

3. Suomi100

Eduskunta valmistautui Suomi100 -juhlaan puhemiehen johtamassa toimikunnassa. Juhlavuoden aikana eduskunta järjestää noin 50 tapahtumaa ja kansanedustajat kouluissa kampanjaviikot. Suomen itsenäisyyden 100 -vuotisjuhlaistunto pidetään 5.12.2017 peruskorjatussa Eduskuntatalossa.

Viikko 5

Keskiviikko 1.2.2017 klo 12.00

Täysistunto. Puhemiehen ja kahden varapuhemiehen vaali.

Vuoden 2017 valtiopäivien avajaiset ovat torstaina 2.2.2017 juhla jumalanpalveluksen jälkeen Finlandia-talossa. Ekumeeninen jumalanpalvelus alkaa Helsingin tuomiokirkossa klo 12.00. Iltaohjelmassa konsertti klo 19.00 (Finlandia-talo).

SPD:n puoluekokous Lahdessa 3. — 5.2.2017

Viikko 6

Tiistai 7.2.2017 klo 14.00

Täysistunto.

Keskiviikko 8.2.2017 klo 14.00

Täysistunto. Valtiopäivien avauskeskustelu.

Torstai 9.2.2017 klo 16.00

Täysistunto. Suullinen kyselytunti.

Perjantai 10.2.2017 klo 13.00

Täysistunto.

Viikko 7

Tiistai 14.2.2017 klo 14.00

Täysistunto.

Keskiviikko 15.2.2017 klo 14.00

Täysistunto.

Torstai 16.2.2017 klo 16.00

Täysistunto. Suullinen kyselytunti.

Perjantai 17.2.2017 klo 13.00

Täysistunto.

Viikko 8

Tiistai 21.2.2017 klo 14.00

Täysistunto.

Keskiviikko 22.2.2017 klo 14.00

Täysistunto.

Torstai 23.2.2017 klo 16.00

Täysistunto. Suullinen kyselytunti.

Perjantai 24.2.2017 klo 13.00

Täysistunto.

Etyj:n parlamentaarisen yleiskokouksen talvi-istunto Wienissä 23. — 24.2.2017

Viikko 9

Tiistai 28.2.2017 klo 14.00

Täysistunto.

Keskiviikko 1.3.2017 klo 14.00

Täysistunto.

Torstai 2.3.2017 klo 16.00

Täysistunto. Suullinen kyselytunti.

Perjantai 3.3.2017 klo 13.00

Täysistunto.

Viikko 10

Tiistai 7.3.2017 klo 14.00

Täysistunto.

Keskiviikko 8.3.2017 klo 14.00

Täysistunto.

Torstai 9.3.2017 klo 16.00

Täysistunto. Suullinen kyselytunti.

Perjantai 10.3.2017 klo 13.00

Täysistunto.

Eurooppa-neuvosto 9. — 10.3.2017

Viikko 11

Tiistai 14.3.2017 klo 14.00

Täysistunto.

Keskiviikko 15.3.2017 klo 14.00

Täysistunto.

Torstai 16.3.2017 klo 16.00

Täysistunto. Suullinen kyselytunti.

Perjantai 17.3.2017 klo 13.00

Täysistunto.

Viikko 12

Tiistai 21.3.2017 klo 14.00

Täysistunto.

Keskiviikko 22.3.2017 klo 14.00

Täysistunto.

Torstai 23.3.2017 klo 16.00

Täysistunto. Suullinen kyselytunti.

Perjantai 24.3.2017 klo 13.00

Täysistunto.

Viikko 13

Tiistai 28.3.2017 klo 14.00

Täysistunto.

Keskiviikko 29.3.2017 klo 14.00

Täysistunto.

Torstai 30.3.2017 klo 16.00

Täysistunto. Suullinen kyselytunti.

Perjantai 31.3.2017 klo 13.00

Täysistunto.

IPU:n 136. yleiskokous Dhakassa, Bangladeshissa 1. — 5.4.2017

Viikko 14

Tiistai 4.4.2017 klo 14.00

Täysistunto.

Keskiviikko 5.4.2017 klo 14.00

Täysistunto.

Torstai 6.4.2017 klo 16.00

Täysistunto. Suullinen kyselytunti.

Perjantai 7.4.2017 klo 13.00

Täysistunto.

PN:n kokoukset ja istunto Ruotsissa 4. — 5.4.2017

Kuntavaalit sunnuntaina 9.4.2017

Täysistuntoja ei pidetä pääsiäisen alusviikolla 10. — 13.4.2017

Viikko 16

Tiistai 18.4.2017 klo 14.00

Täysistunto.

Keskiviikko 19.4.2017 klo 14.00

Täysistunto.

Torstai 20.4.2017 klo 16.00

Täysistunto. Suullinen kyselytunti.

Perjantai 21.4.2017 klo 13.00

Täysistunto.

Viikko 17

Tiistai 25.4.2017 klo 14.00

Täysistunto.

Keskiviikko 26.4.2017 klo 14.00

Täysistunto.

Torstai 27.4.2017 klo 16.00

Täysistunto. Suullinen kyselytunti.

Perjantai 28.4.2017 klo 13.00

Täysistunto.

Euroopan neuvoston istunto Strasbourgissa 24. — 28.4.2017

Viikko 18

Tiistai 2.5.2017 klo 14.00

Täysistunto. Lähetekeskustelussa valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2018 - 2021.

Keskiviikko 3.5.2017 klo 14.00

Täysistunto.

Torstai 4.5.2017 klo 16.00

Täysistunto. Suullinen kyselytunti.

Perjantai 5.5.2017 klo 13.00

Täysistunto.

Viikko 19

Tiistai 9.5.2017 klo 14.00

Täysistunto.

Keskiviikko 10.5.2017 klo 14.00

Täysistunto.

Torstai 11.5.2017 klo 16.00

Täysistunto. Suullinen kyselytunti.

Perjantai 12.5.2017 klo 13.00

Täysistunto.

Viikko 20

Tiistai 16.5.2017 klo 14.00

Täysistunto.

Keskiviikko 17.5.2017 klo 14.00

Täysistunto.

Torstai 18.5.2017 klo 16.00

Täysistunto. Suullinen kyselytunti.

Perjantai 19.5.2017 klo 13.00

Täysistunto.

Viikko 21

Tiistai 23.5.2017 klo 14.00

Täysistunto.

Keskiviikko 24.5.2017 klo 14.00

Täysistunto.

Perjantai 26.5.2017 klo 13.00

Täysistunto tarvittaessa.

Naton parlamentaarinen yleiskokous Tbilisissä, Georgiassa 26. — 28.5.2017

Viikko 22

Tiistai 30.5.2017 klo 14.00

Täysistunto. Lähetekeskustelussa vuoden 2017 lisätalousarvioesitys.

Keskiviikko 31.5.2017 klo 14.00

Täysistunto.

Torstai 1.6.2017 klo 16.00
Täysistunto. Suullinen kyselytunti.

Perjantai 2.6.2017 klo 13.00
Täysistunto.

Viikko 23

Tiistai 6.6.2017 klo 14.00
Täysistunto.

Keskiviikko 7.6.2017 klo 14.00
Täysistunto.

Torstai 8.6.2017 klo 16.00
Täysistunto. Suullinen kyselytunti.

Perjantai 9.6.2017 klo 13.00
Täysistunto.

Ruotsalaisen kansanpuolueen puoluekokous Helsingissä 9. — 11.6.2017
Perussuomalaisien puoluekokous Jyväskylässä 10. — 11.6.2017

Viikko 24

Tiistai 13.6.2017 klo 14.00
Täysistunto.

Keskiviikko 14.6.2017 klo 14.00
Täysistunto.

Torstai 15.6.2017 klo 16.00
Täysistunto. Suullinen kyselytunti.

Perjantai 16.6.2017 klo 13.00
Täysistunto.

Vihreän liiton puoluekokous Tampereella 17. — 18.6.2017

Viikko 25

Tiistai 20.6.2017 klo 14.00
Täysistunto.

Keskiviikko 21.6.2017 klo 14.00
Täysistunto.

Torstai 22.6.2017 klo 10.00
Täysistunto.

Eurooppa-neuvosto 22. — 23.6.2017

Viikko 26

Maanantai 26.6.2017 klo 12.00
Täysistunto tarvittaessa.

Tiistai 27.6.2017 klo 10.00
Täysistunto tarvittaessa.

Asiat, joiden käsittely on päättynyt valtiopäivillä 2016 (tilanne 22.12.2016)

Vireilletulovaltiopäivät			
Asiatyyppi	Ennen 2016	2016	Yhteensä
Hallituksen esitys HE	33	237	270
Hyväksytty	21	122	143
Hyväksytty muutettuna	12	113	125
Peruutettu	0	2	2
Valtioneuvoston selonteko VNS	0	5	5
Käsitelty	0	5	5
Valtioneuvoston U-kirjelmä U	35	4	39
Käsitelty	35	4	39
Valtioneuvoston kirjelmä VN	0	5	5
Käsitelty	0	5	5
Valtioneuvoston E-selvitys E	15	9	24
Käsitelty	15	9	24
Valtioneuvoston UTP-selvitys UTP	4	4	8
Käsitelty	4	4	8
Pääministerin ilmoitus PI	0	3	3
Käsitelty	0	3	3
Kertomus K	6	14	20
Käsitelty	6	14	20
Lakialoite LA	2	13	15
Hyväksytty	0	1	1

Hylätty	2	12	14
Toimenpideoite TPA	2	7	9
Hylätty	2	6	8
Peruutettu	0	1	1
Talousarvioaloite TAA	0	445	445
Hyväksytty	0	3	3
Hylätty	0	442	442
Lisätalousarvioaloite LTA	0	5	5
Hylätty	0	5	5
Keskustelualoite KA	0	18	18
Hylätty	0	8	8
Käsitelty	0	10	10
Kirjallinen kysymys KK	106	608	714
Vastattu	106	608	714
Suullinen kysymys SKT	0	138	138
Vastattu	0	138	138
Välikysymys VK	0	3	3
Vastattu	0	3	3
Muu asia M	0	1	1
Käsitelty	0	1	1
Kansalaisaloite KAA	1	0	1
Hylätty	1	0	1
Valiokunnan oma asia O	14	54	68

Käsitelty	14	54	68
Vapautuspyyntö VAP	0	62	62
Hyväksytty	0	62	62
Vaali VAA	0	56	56
Käsitelty	0	56	56
Eduskuntatyön järjestäminen ETJ	0	3	3
Hyväksytty	0	3	3
Eurooppa-neuvoston ja EUn neuvostojen kokoukset EUN	23	84	107
Käsitelty	23	84	107
Toissijaisuuksia TS	14	73	87
Käsitelty	14	73	87
Asioita yhteensä	255	1851	2106